

Dr hab. Anna Kostecka-Sadowa, prof. IJP PAN
Instytut Języka Polskiego PAN w Krakowie
Al. Mickiewicza 31
31-120 Kraków

**Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
dr Iwony Żuraszek-Ryś w postępowaniu o nadanie Jej stopnia doktora habilitowanego
wykonana na zlecenie Rady Dyscypliny Naukowej Językoznawstwo
Uchwała nr 79 z dn. 9 grudnia 2025 r.**

Przedstawiona recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr Iwony Żuraszek-Ryś składa się z kilku części, poświęconych: 1) sylwetce Habilitantki, 2) ocenie osiągnięcia naukowego wskazanego w postępowaniu habilitacyjnym, 3) ocenie pozostałych osiągnięć naukowych Habilitantki, 4) ocenie jej osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę, 5) konkluzji.

1. Sylwetka Habilitantki

Pani dr Iwona Żuraszek-Ryś jest pracownikiem naukowym w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego – od 1.10.1999 do 31.01.2007 na stanowisku asystenta, a od 1.02.2007 do dziś jako adiunkt w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Tytuł magistra filologii polskiej uzyskała w 1997 roku w Wyższej Szkole Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze (Instytut Filologii Polskiej) po obronie pracy magisterskiej pt. *Słownik normatywny nazw miejscowych województwa zielonogórskiego* napisanej pod kierunkiem prof. dra hab. Edwarda Homy.

W 2006 roku otrzymała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej, na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Toponimia powiatu zielonogórskiego*, którą przygotowała pod kierunkiem naukowym promotora prof. dra hab. Bogdana Walczaka. Recenzentami dysertacji w przewodzie doktorskim byli: prof. dr hab. Aleksandra Belchnerowska oraz prof. dr hab. Irena Sarnowska-Giefing.

Ponadto w 2022 roku ukończyła Studia Podyplomowe Nauczania Języka polskiego jako Obcego i Drugiego na Uniwersytecie Wrocławskim.

2. Ocena osiągnięcia naukowego w postępowaniu habilitacyjnym

Ocena osiągnięcia naukowego została przygotowana zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 221 ust. 8 w związku z art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.).

Jako osiągnięcie naukowe w postępowaniu habilitacyjnym dr Iwona Żuraszek-Ryś wskazała monografię *Między oryginalnością a konwencją. O leksyce powieści bałkańskich Teodora Tomasa Jeża* (Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego) wydaną w 2025 roku, a wydawniczo ocenioną przez prof. dra hab. Stanisława Borawskiego i dr hab. Danutę Kowalską, prof. UŁ. Jest to praca rzetelna, oparta na bogatym materiale, poświęcona problematyce w niewielkim stopniu dotąd zbadanej – obszar badań bowiem dotyczy leksyki powieści bałkańskich T.T. Jeża. Autorka poczyniła rozważania dotyczące charakterystyki słownictwa oparte na dwunastu powieściach bałkańskich, które tworzą spójną grupę pod względem tematycznym, stylowym i przynależności gatunkowej. Należy zaznaczyć, że jest to pierwsze syntetyczne opracowanie poświęcone tej tematyce.

Prezentowana praca (licząca 408 stron) składa się z wykazu skrótów, przedmowy, trzech części zasadniczych, zakończenia, bibliografii, streszczenia w języku angielskim oraz spisu tabel i spisu treści.

Część pierwsza monografii – *Wstęp* (s. 11-91) – ma charakter teoretyczno-metodologiczny, składa się z dziewięciu rozbudowanych podrozdziałów zawierających istotne informacje wprowadzające w problematykę omawianego w pracy zagadnienia. Są tu przede wszystkim sformułowane cele badawcze, zaprezentowany stan badań nad językiem pisarzy, a zwłaszcza nad twórczością T.T. Jeża, dość szczegółowo omówione rozwiązania metodologiczne, jasno określona podstawa materiałowa pracy oraz zasady opracowania materiału. Co więcej, Autorka zwraca uwagę na uwarunkowania tekstowe badanych utworów, m.in. doświadczenia życiowe pisarza, jego podróże po Turcji i Bałkanach, zaangażowanie polityczne czy wkład w rozwój polskiej powieści historycznej.

Druga część rozprawy – *Charakterystyka kwantytatywna leksyki powieści bałkańskich T.T. Jeża* (s. 93-271) – ma charakter materiałowy i analityczny, zawiera bowiem charakterystykę kwantytatywną leksyki analizowanych powieści. Niezwykle bogaty i różnorodny pod każdym względem materiał sprawił, że Autorka w przeprowadzonych analizach słusznie połączyła różne perspektywy metodologiczne. Jedną z podstawowych technik zastosowanych w pracy była metoda statystyczna, zapewniająca wysoki stopień obiektywizacji wyników badań. Badaczka przyjrzała się parametrom statystycznym odnoszącym się do poszczególnych tekstów z obszernego korpusu materiałowego. Ta metoda badań jest trafiona i bardzo przydatna w śledzeniu użycia omawianego słownictwa. Punktem wyjścia analizy słownictwa powieści bałkańskich stało się sporządzenie zestawień ilościowych leksyki konkretnego tekstu w postaci alfabetycznego rejestru haseł i wyrazów tekstowych z frekwencjami, opisem gramatycznym i lokalizacjami. Opierając się na narzędziach

statystycznych, dokonała charakterystyki kwantytatywnej leksyki powieści bałkańskich T.T. Jeża, zwracając uwagę na bogactwo leksykalne badanych tekstów (wielkość słownika, wskaźnik ilościowego bogactwa słownictwa, średnią częstość hasła, ilościowe bogactwo słownictwa, jego oryginalność czy stereotypowość), koncentrację leksyki, klasy częstości badanego słownictwa, udział poszczególnych części mowy w słownikach i tekstach powieści. Otrzymane wyniki Habilitantka zestawiała z analizami statystycznymi słownictwa różnej proveniencji. Takie porównanie miało na celu stwierdzenie, czy badane utwory odbiegają zasadniczo pod względem bogactwa leksykalnego od innych tekstów artystycznych.

Autorka objęła szczegółowymi badaniami dwie klasy częstości słownictwa pełnoznacznego – wyrazy bardzo częste i bardzo rzadkie oraz całość leksyki niepełnoznaczej poszczególnych powieści bałkańskich. Analiza form bardzo częstych miała na celu wskazanie, w jakim stopniu wyrazy, należące do tej grupy, były powielane w kolejnych tekstach pisarza i czym to było podyktowane. Z kolei poddanie obserwacji leksyki rzadkiej miało dostarczyć wiedzy o upodobaniach i preferencjach autorskich i wskazać, w jakim stopniu Jeż wyzyskiwał nowe słownictwo, tworząc kolejne powieści bałkańskie, czy był zatem oryginalny i odznaczał się inwencją twórczą.

Ten sposób prezentacji materiału pozwolił na ustalenie, że Jeż posługiwał się nie tylko określonym zasobem słownictwa, lecz także go wzbogacał, wprowadzając nowe jednostki i modyfikując używane wcześniej.

Opisana wyżej analiza słownictwa wykazała również, że większość powieści charakteryzuje się koncentracją typową dla tekstów pisanych. Wysoka wartość tego wskaźnika wskazuje na zbliżoną pozycję tych utworów do tekstów języka mówionego i jest świadectwem gawędziarskiego stylu ich autora. O stylu potocznym wypowiedzi Jeża świadczy na przykład szablonowe użycie przez niego liczebników (typowe dla tekstów mówionych użycie liczebnika jeden w znaczeniu 'pewien') czy powtarzanie pewnych form językowych.

Syntetyczny sposób ujęcia materiału, analiza przedstawiona w tabelach i krótkie podsumowania w podrozdziałach dobitnie podkreślają precyzyjność wywodów i wniosków poczynionych przez Autorkę.

Część trzecia rozprawy – *Charakterystyka semantyczna wybranych grup słownictwa* (273-371) – została natomiast poświęcona charakterystyce wybranych grup słownictwa: leksyce egzystencjalnej i turcyzmom, czyli wyrazom koniecznym do kreacji świata przedstawionego powieści historycznych, osadzonych na Bałkanach.

Korzystając z teorii pól semantycznych, Autorka wyodrębniła spośród leksyki egzystencjalnej następujące wyrazy: czas, człowiek, osoba, pewien/jeden, życie, żyć. Wśród

turcyzmów wyróżniła zaś następujące pola semantyczne: słownictwo związane z organizacją administracji państwowej; leksykę odnoszącą się do sfery wojskowości; słownictwo religijne; nazwy ubrań; określenia dotyczące domu; stosunków pokrewieństwa; nazwy potraw i napojów; słownictwo związane z organizacją miasta oraz mniejszych jednostek terytorialnych; określenia koni, maści końskich oraz akcesoriów dla konia; leksykę nazywającą i opisującą formy obyczajowe oraz nazwy tkanin.

Habilitantka przyjęła słuszne rozwiązania metodologiczne, które umożliwiły dostrzeżenie podobieństw i różnic w użyciu określonych rodzajów słownictwa w poszczególnych powieściach bałkańskich i wyodrębnienie tych leksemów. Wpłynęły one na wartość stylistyczną poszczególnych powieści, pozwalając na formułowanie wniosków o sposobach użycia słownictwa przez pisarza w określonym typie wypowiedzi.

Podczas analizy leksyki pochodzenia tureckiego dało się zauważyć zarówno wyrazy używane przez pisarza bardzo często, jak i takie, które zostały odnotowane jednostkowo.

Taki sposób prezentacji przeprowadzonych analiz leksyki powieści bałkańskich Jeża pozwolił na wnioski, dotyczące konwencjonalnego lub oryginalnego użycia przez niego słownictwa. W leksyce analizowanych utworów nie mogło zatem zabraknąć turcyzmów, umożliwiających oddanie odmienności opisywanych krajów, narodów.

Przeprowadzone analizy są bardzo szczegółowe, pogłębione, interpretacje wyczerpujące, oparte o odpowiednią literaturę. Rozdział kończy syntetyczne podsumowanie, które porządkuje i przybliża nam te zagadnienia. Rozważania teoretyczno-analityczne zamyka zbyt krótkie zakończenie.

Zakończenie (373-379) budzi pewien niedosyt, może warto byłoby tu dokonać szerszego podsumowania dotyczącego oglądu całej pracy przeprowadzonych analiz i interpretacji (pomimo cząstkowych podsumowań po podrozdziałach i rozdziałach).

Podziw budzi rzetelnie skonstruowane i przeanalizowane dane w 99 tabelach, na których oparto konstruktywne wnioski.

Monografię kończy obszerna *Bibliografia* (381-393) z wykazem źródeł wykorzystanych w pracy, które dokumentują przeprowadzone opisy i analizy, oraz Spis tabel i Spis treści.

Podsumowując, należy stwierdzić, że Autorka posłużyła się odpowiednim aparatem badawczym i zastosowała właściwą metodologię. Szczególny podziw wzbudza wzorowa systematyczność i dogłębność analiz przy tak ogromnym materiale. Habilitantka umiała nad nim doskonale zapanować i wyłowić zeń najważniejsze zjawiska. Na uwagę zasługują staranne zestawienia w tabelach. Warto też podkreślić klarowność wykładu i rzeczowość całej pracy. W

ten sposób otrzymaliśmy opracowanie bardzo kompetentne, oparte na solidnych podstawach teoretycznych i metodologicznych, które wypełnia lukę w dotychczasowych polskich badaniach nad językiem pisarzy.

Monografię oraz inne publikacje znajdujące się w dorobku Habilitantki cechuje szerokie spojrzenie badawcze, harmonijnie wzbogacające tematykę badań o nowe rozwiązania. Dorobek naukowy dr Iwony Żuraszek-Ryś pokazuje równomierny i systematyczny rozwój Habilitantki, podejmującej tematykę istotną poznawczo. Praca jest interesującym kompendium naukowym ze zwartą metodologicznie i treściowo całością materiałową i koncepcyjną. Wpisuje się harmonijnie w zainteresowania naukowe Habilitantki i Jej dotychczasowy dorobek, w którym możemy wydzielić kilka nurtów badawczych.

3. Ocena pozostałego opublikowanego dorobku naukowego Habilitantki

Z biografii naukowo-zawodowej Habilitantki należy odnotować pewne fakty z pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej.

Dorobek naukowo-badawczy Habilitantki jest zróżnicowany, koncentruje się wokół takich zagadnień jak onomastyka, historia języka polskiego oraz badań nad językiem pisarzy. Jej dorobek obejmuje 3 monografie, 54 artykuły naukowe opublikowane w czasopismach naukowych i tomach zbiorowych, także 3 tomy materiałów konferencyjnych. Jest to bardzo dużo, zwłaszcza gdy się weźmie pod uwagę, że niemal cały czas etatowy Habilitantka poświęca pracy dydaktycznej.

Warto podkreślić tu, że prace te zostały opublikowane w prestiżowych, punktowanych czasopismach o zasięgu tak ogólnopolskim, jak i międzynarodowym, m.in.: „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Linguistica”, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego”, „Forum Lingwistyczne”, „Poznańskie Spotkania Językoznawcze”, „Poznańskie Studia Polonistyczne”, „Problemy Słowianoznawstwa”, „Rocznik Lubuski”, „Roczniki Humanistyczne”, „Slavia Occidentalis” oraz tomach zbiorowych, zredagowanych w różnych ośrodkach naukowych.

a) Dorobek publikacyjny Pani dr Iwony Żuraszek-Ryś w okresie przeddoktorskim: przed doktoratem Habilitantka opublikowała 7 prac naukowych: 4 artykuły w czasopismach naukowych: „Pro Libris”, „Przegląd Zachodniopomorski”, dwukrotnie w „Roczniku Lubuskim”; 2 rozdziały w wydawnictwach zwartych oraz 1 artykuł w tomie pokonferencyjnym.

b) Dorobek publikacyjny Pani dr Iwony Żuraszek-Ryś w okresie poddoktorskim: dorobek naukowy Habilitantki po uzyskaniu przez Nią stopnia naukowego doktora systematycznie i w

bardzo szybkim tempie zaczął się powiększać świadcząc o dynamizmie naukowym Autorki. Najwcześniejsze zainteresowania naukowe dr Żuraszek-Ryś skupiły się na onomastyce. Tej tematyki dotyczyła zarówno praca magisterska, jak i późniejsze artykuły. Dokładnie w nurcie zainteresowań onomastycznych Autorki znajduje się m.in.:

- toponimia Zielonej Góry oraz regionu lubuskiego. Należą tu 2 książki zatytułowane *Nazwy miejscowe powiatu zielonogórskiego* (Zielona Góra 2009) oraz *Nazwy terenowe i wodne z okolic Zielonej Góry* (Zielona Góra 2016) i 11 artykułów, dotyczące kształtowania się nazw miejscowych w regionie lubuskim, semantyki i struktury toponimów, odmiany nazw miejscowych i sposobów tworzenia od nich niektórych form językowych. Analizując onimy w tych pracach Autorka uwzględniła takie aspekty, jak np. lingwistyczny, historyczny, kulturowy czy społeczny;

- urbanonimia. Następnym obszarem eksplorowanym z zakresu onomastyki jest nazewnictwo miejskie Zielonej Góry (13 artykułów). Autorka dostrzegła znikomą liczbę publikacji w tym zakresie i wypełniła dostrzeżoną lukę badawczą. W pracach dotyczących zielonogórskich urbanonimów porusza zagadnienia kształtowania się nazewnictwa miejskiego Zielonej Góry od czasów najdawniejszych po współczesne (np. *Kształtowanie się nazewnictwa miejskiego Zielonej Góry; Jak powstały nowe nazwy ulic w powojennej Zielonej Górze*), jego przemianowań spowodowanych względami politycznymi. Poza nazwami miejskimi Zielonej Góry zajęła się także kwestią tendencji do ekonomiczności w urbanonimii (np. *Zjawisko ekonomii językowej w urbanonimii*) oraz ustaleniem podstaw wybranych nazw miejskich;

- antroponimy. Autorka w 3 artykułach jubileuszowych omówiła pochodzenie imion: Bogdan (dedykowany prof. Bogdanowi Walczakowi), Stanisław (dedykowany prof. Stanisławowi Borawskiemu) oraz Elżbieta (dedykowany prof. Elżbiecie Umińskiej-Tytoń). Poza tym przedstawiła względy estetyczne, którymi kierowali się rodzice przy wyborze imion dla swoich dzieci. O nazwach własnych w powieści *W zaraniu* T.T. Jeża dr Iwona Żuraszek-Ryś napisała kolejne 2 artykuły.

Warto podkreślić, że w dorobku naukowym dr Iwony Żuraszek-Ryś prace onomastyczne zajmują istotne miejsce. W kilku opracowaniach podejmuje rozważania nad różnorodnymi onimami, np. *Czy Łużyce są nam bliskie? O nazwach z członami „Łużyce”, „łużycki” i „Łużycanin/Łużyczanka” we współczesnej polszczyźnie oraz Nazewnictwo przejawy „nowej” tożsamości. O roli onimów w oswojaniu przestrzeni miejskiej w powojennej Zielonej Górze i okolicy oraz Polonizacja a niemiecka przeszłość Zielonej Góry i okolicy. Nazwy świadectwem historii regionu.*

Jest ponadto Autorką dwóch opracowań, opisujących dokonania zielonogórskich badaczy w zakresie nazw własnych: *Nazwy własne Ziemi Lubuskiej jako przedmiot badań zielonogórskich językoznawców* oraz *Zagadnienia onomastyczne w dorobku zielonogórskich językoznawców*.

Drugim obszarem naukowo-badawczym jest historia języka polskiego. W swoich dwóch pracach omówiła sposoby nominacji przedmiotów w dawnych inwentarzach. Kolejne dwa artykuły zostały poświęcone językowi przedwojennych protokołów Towarzystwa Polskich Rzemieślników w Zielonej Górze. Następne prace dotyczą zapożyczeń (źródeł i kierunków zapożyczeń, ich procesu adaptacji do polszczyzny). Jest to kolejna tematyka, którą zajmuje się Autorka.

We współautorstwie z dr Dorotą Szagun omówiła związki historii języka i glottodydaktyki, rozpatrując to zagadnienie z perspektywy teoretycznej i praktycznej. Podjęcie tego zagadnienia było motywowane doświadczeniami Auterek, wynikającymi z nauczania przedmiotów z zakresu językoznawstwa diachronicznego i języka polskiego jako obcego.

Kolejnym równie istotnym obszarem zainteresowań badawczych Habilitantki jest język pisarzy, głównie idiolekt Teodora Tomasza Jeża, także proza Jacka Komudy. W trzech artykułach zostały zasygnalizowane problemy badawcze, które później Autorka rozwinęła w monografii przedkładanej jako osiągnięcie habilitacyjne: *Między oryginalnością a konwencją. O leksyce powieści bałkańskich Teodora Tomasza Jeża*.

Dorobek naukowy należałoby ponadto uzupełnić o 3 tomy materiałów konferencyjnych.

Nie sposób nie wspomnieć o aktywnym udziale Habilitantki w licznych konferencjach naukowych. Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora Habilitantka wzięła czynny udział w 33 konferencjach naukowych o charakterze krajowym i międzynarodowym. Na każdej z nich wygłaszała referaty popularyzując swoją wiedzę i osiągnięcia naukowe. Dało Jej to możliwość wymiany doświadczeń z pracownikami naukowymi z innych ośrodków badawczych.

Jak wynika z powyższego omówienia, okres podoktorski to przede wszystkim ugruntowanie się wcześniejszych zainteresowań dr Iwony Żuraszek-Ryś, które dały swój wyraz w sporej liczbie niezwykle czasochłonných autorskich i współautorskich publikacji. Jest to też jednak czas równoczesnego otwierania się na nową problematykę badawczą oraz na interdyscyplinarne spojrzenie na pole swych zainteresowań naukowych.

4. Ocena działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej

Poza pracą naukową Habilitantka zajmuje się działalnością dydaktyczną. Od początku swojej kariery zawodowej prowadzi przedmioty przewidziane programem studiów polonistycznych

zarówno w zakresie językoznawstwa synchronicznego (gramatyka opisowa języka polskiego, kultura języka polskiego, leksykologia i leksykografia, stylistyka współczesna, tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny), jak i diachronicznego (historia języka polskiego, gramatyka historyczna języka polskiego, dzieje polszczyzny i jej odmian, warsztaty historyczno-językowe, język pisarzy dawnych, język staro-cerkiewno-słowiański).

Tuż po ukończeniu studiów dr Iwona Żuraszek-Ryś przez dwa lata pracowała w wydawnictwie uczelnianym, prowadząc zajęcia na specjalności edytorskiej (np. korekta edytorska, stylistyka wydawnicza, działalność edytorska i wydawnicza, edycja tekstu naukowego), niektóre z wyżej wymienionych przedmiotów wykładała również na innych kierunkach (m.in. prawie, matematyce, obcych filologiach).

Jak już pisałam wyżej w 2022 roku Habilitantka ukończyła na Uniwersytecie Wrocławskim Studia Podyplomowe Nauczania Języka Polskiego jako Obcego i Drugiego, a w 2024 roku przeszła szkolenie TELC (The European Language Certificates) dla egzaminatorów z języka polskiego na poziomie B1-B2. Dzięki zdobytej wiedzy i umiejętnościom zaczęła prowadzić w macierzystej placówce zajęcia na specjalności glottodydaktyka polonistyczna (m.in. kształcenie sprawności receptywnych), a także kursy języka polskiego dla cudzoziemców oraz kursy przygotowujące do państwowego egzaminu certyfikowanego z języka polskiego jako obcego oraz egzaminu TELC.

Należy podkreślić, że dr Iwona Żuraszek-Ryś prowadzi też seminaria licencjackie i magisterskie. Pracę licencjacką pod Jej kierunkiem napisały 4 studentki, poza tym regularnie recenzuje prace dyplomowe (zarówno licencjackie, jak i magisterskie). Była też promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim mgr Anny Karmowskiej, której dysertacja naukowa dotyczyła krajobrazu językowego polsko-czeskiego pogranicza w ujęciu ilościowym.

Warto odnotować też, że poza pracą naukową i działalnością dydaktyczną Habilitantka wykonywała wiele obowiązków administracyjno-organizacyjnych: kilka razy pełniła funkcję opiekuna I roku studiów stacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia (w 2007 i 2009), przygotowywała materiały promujące Instytut Filologii Polskiej podczas Dni Otwartych (w 2008 i 2009); była też sekretarzem rekrutacji na kierunku filologia polska (w 2007). Co więcej – od 1 października 2010 roku do 3 marca 2011 roku pełniła funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Filologii Polskiej.

W latach 2008-2012 była członkiem Rady Instytutu Filologii Polskiej, a w latach 2016-2019 – Rady Wydziału Humanistycznego. Obecnie jest członkiem Rady Dyscypliny Naukowej Językoznawstwo.

W roku 2013 dołączyła do grona osób uczestniczących w projekcie NPRH nr 0063/FNiTP/H11/80/2011, w którym powierzono Jej archiwizowanie zgromadzonych materiałów.

Prowadziła kursy nauczania języka polskiego jako obcego w ramach projektów „Program Solidarni z Ukrainą” (na podstawie BPS/UKR/2022/1/00098/U/00001 między UZ a Narodową Agencją Wymiany Akademickiej) oraz „Wsparcie obywateli Ukrainy w procesie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej na terenie województwa lubuskiego” (w ramach konkursu Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022–2023).

Jest członkiem komisji egzaminacyjnych od początku uruchomienia na Uniwersytecie Zielonogórskim egzaminów certyfikatowych z języka polskiego jako obcego (w listopadzie 2022 r.) oraz egzaminów TELC (w maju 2025 r.).

W roku 2021 współuczestniczyła w przygotowaniu opisu kryterium III – wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki pt. *Przeszłość i terażniejszość w języku polskim oraz literaturze polskiej* na potrzeby ówczesnej ewaluacji. Obecnie również pracuje w zespole przygotowującym taki opis do ewaluacji w 2025 roku.

Ponadto była dwukrotnie sekretarzem w przewodzie doktorskim (mgr Jakuba Rawskiego oraz mgr Jessiki Woźniak-Szaramy).

Habilitantka ma też udział w popularyzowaniu wiedzy, w latach 2013–2015 w ramach popularyzacji nauki i osiągnięć polskiej oraz zielonogórskiej polonistyki pełniła funkcję opiekuna naukowego nad studentkami z Uniwersytetu Lwowskiego, organizując im zajęcia dydaktyczne, wycieczki edukacyjne po mieści i okolicy oraz spotkania z młodzieżą.

Do działalności organizacyjnej należy włączyć Jej udział od 2015 roku wraz z pracownikami Instytutu Filologii Polskiej w corocznej organizacji Dni Języka Ojczystego na UZ, których celem jest wzbogacenie młodzieży szkół podstawowych i średnich w wiedzę z zakresu polszczyzny, a także literatury polskiej.

Habilitantka od wielu lat podnosi swoje kompetencje zawodowe, uczestnicząc w różnego rodzaju kursach i szkoleniach (np. językowych – z języka niemieckiego i angielskiego; dydaktycznych – wykorzystanie nowych technologii w dydaktyce akademickiej, jak przygotować dobrą prezentację, ocenianie prac pisemnych na poziomie B1 oraz C1).

W 2010 roku otrzymała Goethe-Zertifikat B2 z języka niemieckiego.

To jeszcze nie koniec aktywności zawodowych dr Iwony Żuraszek-Ryś. W dniach 1.08.2024-31.10.2024 roku odbyła staż w Pracowni Dialektologicznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, którego celem było poszerzenie dotychczasowych

kompetencji naukowo-badawczych o wiedzę i narzędzia wykorzystywane w badaniach terenowych. Po odbytych szkoleniach przystąpiła do eksploracji terenowej, zaś po dokonaniu nagrań zapoznała się z obowiązującą w ośrodku metodologią, w tym z zasadami transkrypcji materiału gwarowego i przystąpiła do opracowywania zgromadzonych źródeł. Te doświadczenia poczynione podczas badań terenowych, a także w trakcie opracowywania zebranego materiału stały się podstawą do napisania artykułu, poświęconego nazwom stopni pokrewieństwa i powinowactwa rodzinnego używanych w gwarach zachodniej Wielkopolski oraz referatu wygłoszonego podczas XI Konferencji naukowej z cyklu *Język – obyczaj – wspólnota: zmiana i trwanie w języku i tekście* (Zielona Góra-Kalsk 12-13 czerwca 2025 r., tytuł referatu: *Nazwy narzędzi, maszyn rolniczych i ich części w gwarach zachodniej Wielkopolski*).

Jak widać, ta różnorodna działalność dr Iwony Żuraszek-Ryś została doceniona – w 2017 r. odebrała nagrodę indywidualną za osiągnięcia naukowe, przyznaną przez Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego.

5. Konkluzja

Dorobek naukowy, a szczególnie monografię wskazaną jako główne osiągnięcie w przewodzie habilitacyjnym dr Iwony Żuraszek-Ryś oceniam bardzo wysoko. Na uwagę zasługuje bogactwo i wartość dokumentacyjna materiału badawczego, przedstawionego z wnikliwością badawczą, subtelnością analiz i trafnością sądów. Wieloaspektowe interpretacje zostały przeprowadzone w oparciu o gruntowną znajomość literatury przedmiotu i wkomponowane w jasną i niezwykle staranną kompozycję zarówno całej książki, jak i poszczególnych jej części, z nienagannie opracowanym warszatem badawczym i dobrze udokumentowanymi wnioskami.

Jej dorobek naukowy jest obszerny i zróżnicowany tematycznie. Potrafi Ona z powodzeniem łączyć teorię z umiejętnością wnikliwej analizy materiału językowego tak historycznego, jak i współczesnego, co sprawia, że dysponuje niepospolitym potencjałem badawczym. Warto przy tym zwrócić uwagę na harmonijny oraz konsekwentnie pogłębiany merytorycznie i powiększany ilościowo dorobek naukowy Habilitantki, zwielokrotniony po doktoracie i znacznie poszerzony tematycznie z zastosowaniem najnowszych rozwiązań metodologicznych i interpretacyjnych, a przy tym spełniający wymogi ustawowe znacznego wkładu Autorki w rozwój uprawnianej przez Nią dyscypliny naukowej – językoznawstwa. Jej prace naukowe cechuje jasny, klarowny wywód naukowy, przedstawiony w sposób przystępny, z zachowaniem standardów naukowych, rzetelności badawczej, włączonego w dobrze skomponowaną całość metodologiczną i interpretacyjną.

Badaczka podjęła się niełatwego, pracochłonnego zadania, porządkując i systematyzując zgromadzony materiał. Udowodniła swoją dojrzałość naukową, zaprezentowała rzetelny warsztat badawczy, wykorzystując odpowiednie metodologie aby osiągnąć najpełniejszy obraz swoich poszukiwań.

Jestem zatem głęboko przekonana, że całokształt osiągnięć naukowo-badawczych Habilitantki, Jej bogaty dorobek naukowy ze szczególnym uwzględnieniem wskazanego przez Nią osiągnięcia naukowego, czyli monografii pt. *Między oryginalnością a konwencją. O leksyce powieści bałkańskich Teodora Tomasza Jeża*, w pełni spełniają wymogi Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 roku w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz.U. Nr 196, poz. 1165) i całkowicie uzasadniają wyrażenie pozytywnej opinii w sprawie nadania dr Iwonie Żuraszek-Ryś stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo.

Kraków, 26. 02. 2026 r.

dr hab. Anna Kostecka-Sadowa, prof. IJP PAN

